

“ ”

PSOEren gobernu egonkortzea nork bere buruari harrika egitea da

Mireia Vehí i Cantenys

2019an Kataluniak bizi zuen salbuespen egoerak bultzatuta, CUP lehenbizikoz aurkeztu zen Espainiako Estatuko hauteskundeetara bi eserleku lortuta. Mireia Vehí (Vilafant, Herrialde Katalanak, 1985) diputatu eta zerrendaburuak ARGIA jaso du Madrilgo Kongresuan, alderdi antikapitalistaren ibilbideaz eta erronkez solastatzeko.

 SAIOA BALEZTENA DAVID F. SABADELL

Dena CUP duela bi urte sartu zen Espainiako Kongresuan ezustean. Alderdi antikapitalista eta independentista izanik, zerk bultzatu zintuzten Madrilera?

Arrakastarik gabeko lehen inbestiduraren ondoren eta preso independentisten sententziaren kontrako protesten erdian erabaki genuen lehen aldiz Espainiako hauteskundeetara aurkeztea. Batetik, errepresioaren ondorioz argi eta garbi ikusi genuen ezker independentistak politika espazio guztiak okupatzea garrantzitsua zela. Bertzalde, ERC eta Junts per Catalunyaeren paperak ez zuen ordezkatzeko Kataluniako herriak behar zuena. Testuinguru horretan, presaz eta ezustean erabaki genuen Espainiako hautagaitza aurkeztea.

Erabakiarekin kontent zaude?

Bai, CUPEk bultzatu duelako orain arte Kongresuan ez zegoen ahots independentista, antikapitalista, feminista eta ekologista ezkertiarra. Sarri bakarrik gelditu gara, baina, gure ekarpena garrantzitsua izan dela uste dut. Zoritxarrez, Diputatuen Kongresuak gero eta eragin mediatiko handiagoa du, gero eta kompetentzia gehiago dituelako. Madril xurgatzailea da. Beraz, gure parlamentu subiranoa katalana, valentziarra eta Balear Uharteetako den arren, Madrilen egoteak ikusgarritasuna eman digu, baita orain arte Espainian isilduta zegoen ahotza lau haizetara zabaltzeko aukera ere.

Parlamentutik Kongresurako jauzia egin zenuen. Nola joan da?

Egunerokotasunari dagokionez, gogorra izan da. Kongresuak berezkoa duen gogortasunari gehitu behar zaio eskuin muturraren presentzia. Eta, hori guti balitz, legealdia hasi eta gutira ezustean etorri zen mundu mailako pandemia; Espainia osoa itxita zegoen bitartean Madrilera etortzen ginen. Baina, era berean, ase nau orain arte tokirik ez zuen ahots baten ordezkari izateak. Beraz, egunerokotasuna gogorra izan den arren, esperientzia gogobetekoa da.

Zer deritzozu Pedro Sánchezen gobernuaz?

Etsipen handia dago legealdi hau izan zitekeenarekin. CUP erregimena ontzeko eta gobernaezinak izateko asmoz etorri zen Madrilera. PSOE eta Unidas Podes-

mosen gobernuak helburu hori lortzeko zenbait zirrikitu eskaini ahal zituen, baina, zoritxarrez, ez da horrela izan. Estatuaren oinarrizko kontu guztietan gobernu aurrerakoiaren politikak eskuinekoak izan dira.

Adibidez?

Ekonomiari dagokionez, europar funtsen kudeaketan, dirutza handien tasen faltan, ogasunean, zerga-sistema progresiboaren aldeko lan faltan, bertzeak bertze. Eta barne kontuetan, politika migratzaileen edo Mozal Legearen eztabaidaren ezdeusa, edo ezer guti lortuko duen lan erreformaren atzerapena azpimarratuko nituzke... Aldi baterako enplegu-erregulazioko espedienteak (ABEE) edo Bizitzeko Gutxieneko Errentarena neurri eskasak izan dira, ez dira iristen eta, beraz, ez dute helburua asetzen. Eta hori guti balitz, monarkia kritika egiteko eta eskubideen autodeterminazioaren atea zabaltzeko uko sistematikoa nagusi da. Pedro Sánchezek legealdia hasi zuen Kataluniako gatazka desjudizializatzeko apustua iragarritz eta hori ez da gertatu. Ez da gatazkaren irtenbide politikorik egon eta Sánchezen gobernuak aurrekoak baino gehiago erabili du Mozal Legea.

PSOE eta Unidas Podemosen gobernuak baino alternatiba hoberik bazegoen, zure ustez?
Gobernuak osatzeko?

Bai.

Ez, zenbakiak direnak dira eta aukera guti zegoen. Hori bai, alternatiba mesedegarriagoa eraiki zitekeen politika publiko zehatzen bitartez. Eta arazoa da PSOEek eta Podemosek mantra bat defendatzen dutela beti; gobernu honen egonkortasuna galtzen bada, eskuin muturrak eta eskuinak gobernatuko dutela. Hori tranpa da. PSOEek eskuin muturra seinalatzen duenean, zuzenean, ezkerrean kokatzen delako, baina, politika ezkertiarrik sustatu gabe. Beraz, gizarteari bidaltzen dion mezua da progresuaren gobernuak ez duela politika aurrerakoirik egiten, edo tanta-kontagailuarekin egiten dituela jendearen arazoak konpondu gabe.

CUP Madrilera joan zen, bertze gauzen artean, Espainiako Gobernuak blokeatu asmoz. Hemizikloan zuen botoaren norabideak sarri bat egiten du VOX edo PPrekin.

Deseroso sentitzen zarete?

Ez, CUPEk, VOXek ez bezala, bozkatzen duenean errotik ezkertiarra den posizionamendu politiko batekin egiten baitu. Adibidez, Pedro Sánchezen inbestiduraren kontra bozkatu genuen, VOXek bezala. Guk argi eta garbi erran genion presidenteari, aurrera begira politika eraldatzaileak sustatzen bazituen gure botoa zuzendu beharko bagenu, egingen

“ ”

Estatuaren oinarrizko kontu guztietan gobernu aurrerakoiaren politikak eskuinekoak izan dira

genuela. Baina hori ez da gertatu. Eta, aldiz, zenbaitetan PSOEek VOXekin batera bozkatu izan du, funts europarren onarpenean, adibidez, eta hortaz ez du inork deus erran. CUPEk egoera aztertu

eta bere planteamendu politikoen araberako bozkatzen du, bertzerik gabe.

Sánchezen inbestiduraren kontra bozkatu zenuten. Aldiz, Katalunian Pere Aragonesen alde egin zenuten, nahiz eta bere zerrendetan behin baino gehiagotan jarrera xenofoboa izan duen Joan Canadell egon. Zergatik?

Kataluniako Parlamentuan gu ERCrekin batera akordio batera iritsi ginelako, ondoren Junts per Catalunya ere batuz. Gure erronka zen gure herrialdea ezkererantz biratzea. Eta akordio horretan argi eta garbi adierazi genuen, sei hilabete barru hitzartutakoa betetzen ez bada, aurrekontuak ez ditugula babestuko. Madrilen bertze ikuspuntu bat dugu. Azken finean, Kataluniako Parlamentua eta Generalitatea babestu beharreko ganberak dira guretzat, Auzitegi Gorenak eta Espainiako Gobernuak sistematikoki xahutu dituelako. Madrilera, aldiz, ez gatzoz ezer eraikitzea, Madrilen gaude, bertze gauzen artean, erregimenaren egiturak, monarkia, armada edo ustelkeria salatzen.

EH Bilduk, ERCrekin batera, Sánchezen gobernuak posible egin

zuen. Zer deritzozu Madrilen egiten ari den paperaz?

Analisi desberdina egiten dugu PSOE eta UPren gobernuarekin izan behar dugun harremanaz. EH Bilduk eta ERCek ulertzen dute Euskal Herria zein Kataluniarentzat politika publiko baikorrrak ahalbidetzeko modua dela gobernu honen egonkortasuna bermatzea; guk aldiz uste dugu, legealdiaren bi urte hauek pasata, PSOEren gobernu egonkortzea nork bere buruari harrrika egitea dela. PSOErekin itunak egiteak ez baitu ezertarako balio.

Pedro Sánchezek indultuak tramitatu zituen.

Eta gu poztu ginen jendea espetxetik atera ahal izan zelako, hori garrantzitsua izan zen, sufrikario handia zegoelako. Baina indultuena ez da irtenbide politikoa izan; bederatz lagunen egoera konpondu dute, baina lau mila errepre-saliatu daude oraindik. Irtenbide politikoa Amnistia Legea da.

Unidas Podemos talde parlamentario konfederalaren presidente Jaume Asensek ARGIA n adierazi zuen Amnistia Legea aurrera eramateko indar korrelaziorik ez dagoela gaur egun.

Noski, PSOE ez dagoelako prest. Baina, jakina da indar korrelazioak landu egiten direla. Eta, gure ustez, garrantzitsuena da erronka politikoak jartzea, amnistiaz solastatu ahal izatea eta herriarrei adieraztea irtenbide politiko egingarriak daudela. Eta horretaz aparte, gehiengo handiak osatzea garrantzitsua dela. Ez dut uste indar korrelazioa alegatzeak mesede handirik egiten digunik.

Momentuz, Pedro Sánchez izan da Kataluniarekin elkarrizketa mahaian eseri den lehen presidentea.

Bai, arazoa da elkarrizketa mahaiaz duen bakarra izena dela: ez dago baldintza berdintasunik, baldintzak Espainiako Gobernuak jartzen dituelako, ondorioetan mugak jartzen ari dira eta muga konstituzionalak ezin dira gurutatu. Beraz, PSOEek jarraitzen du legalitatearen eta legitimitatearen arteko pultsua egiten. Espainiako Konstituzioa zama ikaragarria izaten ari da elkarrizketa mahaian eta badakigu ERCk hori argi duela, baina, zikloa bukatzen utzi nahi dute.

Nola kudeatuko luke CUPek elkarrizketa mahaia?

Hasteko, elkarrizketa mahaia ezin du izan alderdi politikoen mahaia; bi herrialdeen arteko elkarrizketa gunea izan beharko luke eta arbitroak neutrala izan beharko luke. Espainiako Gobernu behartu behar dugu esertzera eta negoziatzera, eta horretarako ezinbertze-

“ ”

Oraingoa baldin bada Espainiak izan dezakeen gobernurik hoberena, independentzia biziraupen demokratiko kontua da

koa da nazioarteko komunitatearekin lan egitea. Egitasmo neketsua dela? Bai, noski. Baina, duela lau urte egin genuen eta, seguruenik, Espainia demokratiko-ki erreformatzea bezain utopikoa edo gutiago da. Zalantzarik gabe hau da Espainiak izan dezakeen gobernurik hoberena; ba, hau baldin bada Espainiak izan dezakeen gobernurik onena, indepen-

dentzia biziraupen demokratiko kontua da. Herrialde Katalanetan, Euskal Herrian eta edonon.

Legealdia amaitzeko bi urte falta dira. Aukerarik ikusten duzu Espainiako Estaturik deszentralizatzeko?

Ez dago borondate politikorik. PSOEek berezkoa du erregimenaren euskarrietako bat izatea. Beraz, ez da konfiantza edo fede kontua. PSOEek ez du norabide horretan lan egin nahi eta barne gatazka handiak ditu bere lerroetan. Ez dut aukerarik ikusten, tamalez.

Zein da CUPen erronka hemendik aurrera?

Funtsezko eginkizuna dugu legealdia- ren bigarren erdi honetan, era berean Kataluniako Parlamentuaren legealdia ere badelako. Ezker independentista gara eta, beraz, ERCk egiten duen politikaren kontrapuntua izan behar dugu eta bi urte hauek balio behar digute bide-orri konpartitu bat osatzeko. Ez bakarrik independentismoari zuzenduta, baizik eta indar demokratiko guztiak abiapuntu hartuz. Hizkuntza murgiltzearen kontrako Gorenaren sententziak agerian utzi du gakoa dela gehiengo demokratikoak osatzea. Eskubide kolektiboekin ere badu zerikusia autodeterminazioak, herrialdearen bandera aldatzeaz haratago. ●